د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

د لوړو زده کړو وزارت

بُست پوهنتون

علمي معاونیت

دکیفیت دتضمین او لوړاوي آمریت

د بُست پوهنتون د علمي څېړنو پالیسي

کال: ۱۳۹۹- وږی (سنبله)

لړلیک

سریزه ______ أ

اوسنی حالت ______ أ

ددي موضوع اهمیت او اړتیا ______ ب

موخي ______ ب

عمومي موخي ______ ب

ځانګړي موخي ______ ب

د بُست پوهنتون دعلمي څیړنو پالیسي ______ 1

لومړی ماده ______ 1

دوهمه ماده ______ 1

دریمه ماده ______ 1

څلورمه ماده ______ 1

پنځمه ماده ______ 2

شپږمه ماده ______ 2

سریزه

په پوهنتون کې د علمي څېړنو د میتودولوژۍ سره د ډیرو استادانو نه بدلتیا، د علمي څېړنو د ترسره کولو لپاره د لابراتوار نه شتون، په پوهنتون او پوهنځیو کې د کمیت او کیفیت له پلوه دعملي څېړنو د کچې ټیټوالی او د وخت د غوښتنې سره سم د هیواد او ټولنې د اړتیا وړ علمي څېړنیزو چارو د تنظیم په موخه د علمي څېړنو دغه پالیسي د منلو معیارونو سره سم ترتیب سویده. د پوهې ترلاسه کولو او په ملي کچه د ټولنې د اړتیاوو د رفع کولو او د معیاري علمي څېړنو د ترسره کولو لپاره د وړتیا لرونکو استادانو او څېړونکو شتون، ددې پالیسۍ اصلي موخه په ځان کې رانغاړي. ددې پالیسۍ پربنسټ استادانو ته د علمي څېړنو د میتودولوژي د زده کړې او څېړنیزو وړتیاوو د لوړولو په موخه هڅه کیږي تر څو له یوې خوا د استادانو علمي او اکاډمیک مسؤلیتونه او مکلفیتونه سرته رسیدلې وي او له بلې خوا د استادانو، پوهنځیو او نورو علمي بنسټونو سره د علمي پرمختګ په برخه کې ددوې د اړیکو په ټینګښت کې مرسته سوې او د پوهنتون د ستراتیژیک پلان موخې ترلاسه سوې وي.

اوسنی حالت

امنیت، سوله او ثبات د هرې ټولنې د پرمختګ لومړني شرطونه دي. ولې بدبختانه په ګران هیواد کې څلور لسیزې جګړې د نورو خرابیو ترڅنګ، د علمي او تحقیقي فعالیتونو بنیاد ته هم زیات زیان اړولی دی. تیرې یوې نیمې لسیزې په هیواد کې د څلور لسیزې جګړې د ویرانیو د جبران لپاره ښه فرصتونه برابر کړیدي. د زیر بناوو جوړول او پرمختګ، د علمي څېړنو لومړني وده او پرمختګ، د تحصیلي نصاب نوي کول او د پوهنتون پرمختګ هغه څه دي چې زیات کار ورته سویدي چې لا هم بسنه نه کوي.

دا مهال د پوهنتون په کچه د علمي څېړنو آمریت، د علمي څېړنو د اصلي او فرعي کمیتو شتون، په یو شمیر پوهنځیو کې د علمي څېړنو برخه کې د وړتیا لرونکو با تجربه استادانو لرل،د علمي څېړنو د مرکزو لپاره د زیربنایی آسانتیاوو او معلوماتي تکنالوژۍ ته د لاسرسي امکاناتو د برابرولو هوډ لرل، د علمي څېړنو په برخه کې د پوهنتون له قوي ټکو شمیرل کیږي.

د پوهنتون په کچه د علمي څېړنو آمریت، د علمي څېړنو د اصلي او فرعي کمیتو شتون او د علمي څېړنیز مرکز لپاره د استانتیاوو برابرولو هوډ او په ټوله کې علمي څېړنو ته د ټولنې اړتیا ډیر فرصتونه د استادانو په واک کې ورکوي. پداسې حال کې چې د علمي څېړنو د میتودولوژۍ او وړتیاوو سره د زیات شمیر استادانو نه بلدیتا، په اکثره پو هنځیو کې د علمي څېړنو د لابراتواري آسانتیاوو کمی، په یو شمیر پوهنځیو کې د علمي سرچینو کمښت، د علمي څېړنو د ترسره کولو لپاره د

استادانو لږ علاقه او په عادي بودیجه کې د څېړنیزو پروژو د پرمخ بیولو لپاره د مالي سرچینو نه شتون د علمي څېړنو په برخه کې د کمزورتیکو څخه شمیرل کیږي.

ددې موضوع اهمیت او اړتیا

د لوړو زده کړو په بنسټونو (پوهنتونونو/د لوړو زده کړو مؤسسو) کې علمي څېړنې د ضروري اړتیاوو څخه شمیرل کیږي د علمي څېړنو وده او پرمختګ د ټولنې د پرمختګ او هوساینې باعث ګرځي، دغه پالیسي په پوهنتون کې د علمي څېړنو دترویج او بنسټیز کیدو په موخه ترتیب او لیکل سویده.

موخې

عمومي موخې

1. په څېړنیزو فعالیتونو او پروژو کې د استادانو او محصلینو ښکیلتیا او بوختیا
2. د پوهنتون د استادانو په مټ د معیاري علمي مقالو ترتیبول او په ملي او نړیوالو ژورنالونو کې د هغوی خپرول.
3. په پوهنتون او پوهنځیو کې د علمي څېړنو تقویت او په ټولنه کې د علم چټکه وده او پر مختګ.

ځانګړې موخې

1. دعلمي کادر د علمي ترفیعاتو د اجرا په موخه د ترسره سوو علمي څېړنو په شمول پر سیمه ایزو او نړیوالو معیارونو برابر د هیواد او ټولنې د اړتیا وړ هدفمندو علمي څېړنو وده او پرمختګ.
2. د علمي او څېړنیزو کارونو د ترسره کولو په منظور په پوهنتون کې د علمي کادر لپاره د لازمو او اړینو آسانتیاوو برابرول.
3. د ټولنې په هوساینه، مسلکي، اقتصادي او ټولنیزه وده او پرمختګ کې د علمي څېړنو د پایلو له لاسته راوړنو څخه ګټه اخیستنه.
4. د دولتي او خصوصي علمي ادارو سره د څېړنیزو مرکزونو د څېړنو په برخه کې د اړیکو ټینګښت او همکاري.
5. د پوهنتون د مالي بسیاینې په منظور د علمي څېړنو د ترسره کولو له لیارې د مالي سرچینو تأمینول.

د بُست پوهنتون دعلمي څېړنو پالیسي

لومړی ماده

په پوهنتون کې د علمي څېړنو غښتلیا او پراخه کول.

تر کومه ځایه چې پته ده د علمي څېړنیزو فعالیتونو د پرمخ بیولو لپاره د علمي کادر د غړو څېړنیز مهارتونه مهم رول لري. بنآ د پوهنتون د علمي څېړنو مزکز دې موخې ته د رسیدو په پار د (څېړنو میتودولوژي، مقالو چمتو کولو، احصایي، نموني اخیستنې، د شمېرو را ټولولو، د څېړنو د راپور چمتو او وړاندې کولو په برخه کې مشخص او اړین پروګرامونه (کنفرانسونه، سمینارونه او ورکشاپونه) په لاره اچوي. البته په ګډه د پوهنځیو ترمنځ د کنفرانسونو دایرول پدې برخه کې د ښو فرصتونو څخه شمېرل کېږي.

دوهمه ماده

د استادانو لپاره دعلمي څېړنو په برخه کې د زده کړه ایزو آسانتیاوو برابرول.

ددې هیلې یا غوښتنې د پرځای کولو لپاره لاندې کړنې ترسره کېږي:

1. په لومړي ګام کې د پو هنتون او پوهنځیو د علمي څېړنیزو کمیټو او علمي کادر ځینو غړو ته چې په داوطلبانه توګه غواړي څېړنې ترسره کړي د علمي څېړنو په برخه کې د زده کړې لنډ مهاله کورسونه دایرېږي.
2. په دوهم ګام کې د ځینو استادانو لپاره په پوهنځیو کې د علمي څېړنو د زده کړې کورسونه او ورکشاپونه دایرېږي
3. هغه استادان چې په دغه کورسونو کې یادې زده کړې ترلاسه کوي هغه پخپلو پوهنځیو کې پلې کوي.

دریمه ماده

تر کومه ځایه چې استادان د تدریس ترڅنګ د علمي څېړنو په ترسره کولو هم مکلف دي، یادې څېړنې یوازې د استادانو د علمي ترفیعاتو لپاره نه بلکی کیداي سي چې د پوهنتون په څېړنیزو پروژو کې هم شاملې سي، بنأ د یادو علمي څېړنو له درکه د په لاس ته راغلو پیسو نه د استادانو د حق الزحمې په برابرولو، د پوهنځیو او دیپارټمنټونو د اکاډمیک وضعیت د ښه والي لپاره هم ګټه اخیستل کیداي سي.

څلورمه ماده د علمي څېړنو له پایلو نه د ګټې اخیستنې آسانتیاووې برابرول.

لاندې موارد د پورته ذکر سوو هیلو (غوښتنو) د لاسته راوړلو لپاره په نظر کې نیول کېږي:

1. په پوهنتون کې د علمي څېړنو ټولې اصلي او فرعي کمیټې به د علمي څېړنیز مرکز له لارې د وزارت خونو او نورو اړونده دولتي او خصوصي ادارو سره علمي اړیکې ټینګې کړي.
2. د علمي څېړنو پایلې د ویبسایټ، علمي مجلو او د وزارت خونو او نورو اړونده دولتي او خصوصي ادارو سره د ګډو علمي او مسلکي کنفرانسونو له لارې خپرې او وړاندې سي.
3. پوهنتون به د انټرنیټ، کتابونو او نورو علمي سرچینو لازمي آسانتیاوې برابرې کړي.
4. د پوهنتو ن د استادانو په مټ د علمي مقالو چمتو کول او په ملي او نړیوالو ژورنالونو کې د هغوی نشرول.

پنځمه ماده

د پوهنتون، لوړو زده کړواو نورو علمي بنسټونو سره د علمي کادر د غړو ترمنځ د اړیکو ټینګول.
پدي منظور د پوهنځیو دعلمي څیړنوکمیټي د علمی تجربو د تبادلې په پار د علمي څیړنو په برخه کی د علمي او مسلکي اړیکود ټینګولو په منظور، جلسي، کنفرانسونه، او ګډ علمي سمینارونه دایروي.

شپږمه ماده

د ټولنیزو، اقتصادي او سیاسي ستونزو دحل په منظور په پوهنتون کي د علمي څیړنو ترسره کول او په لاره اچول د علومو د ودي او د ټولني د هوسایني او رفاه لپاره زمنیه برابروي. په همدي موخه د علومو د ودي او پرمختګ او ټولني د هوسایني او رفاه په منظور په بیلابیلو ساحو کي د علمي څیړنو غځول اړین دي.

د بُست پوهنتون د علمي څیړنو پالیسي په (۶)مادو کې د پوهنتون د کیفیت د تضمین او لوړاوي اصلي کمېټې د (۰۱ / ۰۶ / ۱۳۹۹) نېټې په (۶۷) ګڼه غونډه کي تایید او د تصویب په موخه د پوهنتون علمي شورا ته وړاندي سوه.

د بُست پوهنتون د علمي څیړنو پالیسي د پوهنتون د علمي شورا د (۰۵ / ۰۶ / ۱۳۹۹) نېټې په (۸۲) ګڼه غونډه کي تایید او تصویب سوه.